

RAVASZ MÓNIKA

BÁBJÁTÉKKAL TÖRTÉNŐ SZÖVEGFELDOLGOZÁSOK ÓVODÁS KORÚ GYERMEKEK SZÁMÁRA (3. RÉSZ)

Az előző részekről eltekintve a foglalkozássorozat 3. alkalmával egy nem rendhagyó bábfajttal ismertettem meg a gyermekeket. A mű iránti pozitív kapcsolat kialakítása és a fergeteges hangulat már a báb megpillantásakor garantált volt. A részletekről a lentiekben többet megtudhatnak.

A TEVÉKENYSÉG ELŐKÉSZÍTÉSE, KONTEXTUSA

A foglalkozás Győrei Zsolt *Vers a leg-egészségesebb finomságról* című művét

mutatja be marionett-testbáb alkalmazásával. Az irodalmi mű négy összetettebb versszakból tevődik össze, melyeket nyolc verssor alkot. A versben egy fiú, Böröczki Marci meséli el, hogy mi történik az óvodában reggelizés közben. Többször is megfenyeget egy nagycsoportos fiút, aki a tejbegrízére pályázik. A továbbiakban megtudjuk, hogy Marci miként oldja meg a felmerülő problémát. A bábjáték és a hozzá kapcsolódó tevékenységek során Böröczki Marcit igyekeztem meg-

személyesíteni, valamint életre kelteni, ő alapozta meg az egyes játékok tartalmát. A tevékenység során számos edukációs célt határoztam meg, legfőképp a kortárs irodalommal való ismerkedést, a versben előforduló nyelvi eszközök észrevételét, az egyes játékok során a reakcióképesség fejlesztését, valamint a szabályok betartásának gyakorlását.

A ráhangolódó, motivációs játékokat néhány segédeszköz bebiztosítása előzte meg. A leglényegesebb az

életnagyságú marionett-testbáb elkészítése volt. Ennek életre keltéséhez szükség volt dekorgumira, kartonlapokra, anyagra, illetve a végtagok rögzítéséhez kalapgumira. A törzs és a fej, amely egy kartonlapból állt, kb. 60 cm körül mozgott. A báb ruhája, arca dekorgumiból volt elkészítve, Marci zsebeibe még kanál és villa is került. Maga a báb kalapgumi segítségével volt a testemhez szegezve. A végtagokat anyagharisnyák alkották, a két kéz az én kezemhez volt rögzítve, a nézők elől egy kézfejet láttak, számukra a hátsó gumis rögzítés nem volt látható. A lábak szintén ilyen módon voltak ráerősítve a lábfejemre. Így szinte teljesen azonosulni tudtam a bábbal, testben és lélekben egyaránt, egyszerű volt a mozgatása, szinte az összes mozdulat kifejezésére képes voltam, kivéve az ülést. Ügyelnem kellett a kezek manipulálásánál, a fordításokra, hogy a megfelelő felét lássák a kezeknek. Fontos kellék volt a „tejbegrízes” tányér, hiszen magához az ételhez kapcsolódik a vers problematikája. Ezt a gyermekekkel kialakított körben helyeztem el, a motiváció felkeltése érdekében. A segédeszköz bebiztosítását követte a hely kialakítása és előkészítése az irodalmi mű befogadására. A gyermekek Marcival szíves örömet részt vettek a terem akadálymentesítésében és a feltételek kialakításában.

MOTIVÁCIÓS TEVÉKENYSÉG

Amikor az óvodások megpillantották a bábót, egy pillanatra meghökkentek és tátott szájjal csodálták Marcit. Voltak, akik rögtön hozzám futottak, de akadtak olyanok is, akik először csak a távolból figyelték a történéseket. Ezt követte egy kis bemutatkozás. Név szerint bemutattam Böröczki Marcit, és a gyerekek kezét is fogták a bábbal, bemutakoztak neki.

Miután mindenki megbarátkozott a bábbal, következett a *Marci mondja* című mozgásos játék. A játék lényege az volt, hogy én, Marci néhány utasítással láttam el a gyermekeket. A játékosoknak csak azokat az utasításokat kellett követnie, melyeket Marci adott. Aki eltévedt, kiesett a játékból. Lássunk egy példát: „Marci mondja, emeld fel a kezed!” Ekkor minden játékos felemelte a kezét. De ha Marci így szól: „Húzd meg a melletted lévő haját!”, a játékosoknak semmit sem szabadott tenniük, hiszen

az instrukciót nem azzal kezdtem, hogy „Marci mondja”.

A gyermekek nagyon élvezték a feladatot, felcsillant bennük a győzni akarás vágya. Kivételesen mindenki nagyon igyekezett betartani a játékszabályokat, és rendkívül figyeltek arra, hogy ne hibázzanak. A játék szabályait követve mindig akadt egy kieső játékos. Ebből kifolyólag többször is újrajátszottuk a játékot, hogy mindenkinek több ideje legyen kiélvezni azt, lehetőséget biztosítva az élmények sokféle megtapasztalására. A játék által hozzájárultunk a reakcióképesség fejlődéséhez, valamint sikerült erősíteni a gyermekekben a szabályok betartásához való pozitív viszonyulást.

FŐ RÉSZ – BÁBOZÁS

Miután befejeztük a tevékenységet, megkértem őket, hogy kényelmesen helyezkedjenek el a szőnyegen, úgy, hogy mindenki tökéletesen lásson rám, Marcira és a csoporttársaira. Egy tejbegrízes tányért helyeztem el a kör közepén, ez indította magát a verses foglalkozást. Rögtön találgatásba kezdtek a gyerekek, hogy vajon miért is tettem oda azt a tányért. Egy csalafinta kérdéssel indítottam be a fantáziájukat. *Képzeljétek el, gyerekek, hogy Marcinak nagyon nagy gondja akadt az óvodában. Kíváncsiak vagytok arra, hogy mi volt az? Persze a gyerekeket nem hagyta nyugodni a kíváncsiság, és rögtön találgatni kezdtek, a kérdéseikre pedig a vers bemutatása volt a válasz.*

Igyekeztem odafigyelni a helyes kiejtésre, a hangsúlyra és a hanglejtésre. Jelentős figyelmet fordítottam a báb mozgatására, interakciókra törekedve előadás közben igyekeztem megérinteni néhány gyereket, játszani a hangommal, ezzel még érdekesebbé tenni a befogadást. Miután meghallgatták a verset, megbeszéltük a műben történeteket. *Mi volt a problémája Marcinak? Miért volt dühös Marci, mit féltett annyira? Kitől féltette? Hogy akarta megoldani a problémát? Ti hogy oldottátok volna meg a helyzetet? Megoldás a verekedés?* A gyermekek kapásból tudták a választ, hogy a fő konfliktust a tejbegríz erőszakkal történő elkobzásának a vágya okozta. Tisztáztuk azt is, hogy miként kell viselkedni az óvodában, az ebédlőben, és hogyan kell kezelni az ilyen típusú problémahelyzetet. A gyermekek korukhoz mért válaszokat adtak, és még jobban megerősítettem

bennük azt, hogy az erőszak és a verekedés nem old meg semmit. Alternatív megoldásra sarkalltam őket, vajon hogyan oldották volna meg Marci helyében a helyzetet. Többen is adtak olyan választ, hogy megosztottak volna a tejbegrízen azért, hogy elkerüljék a verekedést. A „méhecskék” ismét rendkívül aktívak voltak, nyitottak a kérdésekre és a vers a befogadására is.

Mindezek után játékosan rímeket kerestünk a versben, ők azokat a szavakat keresték, melyek összezsengtek, egyformán hangoztak. A verset versszakonként többször is elismételtem, és igyekeztem kiemelni, kihangsúlyozni a rímeket, hogy picit megkönnyítsem a dolgukat. A mű ismétlése során sikerült kibontakoztatni az óvodások korúak értelmi képességeit, illetve a megnyilvánulások során fejlődött kifejező- és beszédkészségük. Az irodalmi mű problémamegoldásra ösztönző cselekménye hozzájárult a szociális kompetenciák formálásához, a pozitív viselkedésminták megismeréséhez, a problémahelyzetek megfelelő kezeléséhez. A gyermekek alig bírták kivárni, hogy Marci testébe bújhassanak, és néhány szót szólhassanak társaikhoz öt megtestesítve.

LEVEZETŐ TEVÉKENYSÉG

Az alkotás bemutatását és megbeszélését követte a levezető tevékenység, melynek címe *„Mit hoz Marci az óvodába?”* volt. A játékot a mű főhőse vezette, a gyermekek egyenrangú társaként kezelték a bábót. Marci különféle tárgyakat vitt egy képzeletbeli autóval az óvodába. Elsősorban mindenki beszállt az autóba, Marcit is beleértve. Marci azt mondta, hogy ma valami pirosat visz az óvodába. A gyermekeknek a lehető leggyorsabban valamilyen piros színű tárgyat kellett keresniük a teremben, és gyorsan visszazárni a tárggyal együtt az autóba. Akinek nem sikerült, az sajnos otthon maradt. Marci vitt még sárgát, kéket, de még téglalap és kocka alakú dolgot is az óvodába. Ezzel is sikerült átismételni a színeket, valamint a geometriai fogalmakat is egyaránt. Kitűzött céloom a reakcióképesség és a mozgásügyesség fejlesztése volt. A gyermekek ismerték az adott játékot, de talán ennek tudatában még jobban élvezték, főleg úgy, hogy Marci volt a játékvezető.